

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ

03

2025 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
З ОСНОВНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою

**«Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша –
польська»**

Форма навчання – денна, заочна

Схвалено на засіданні кафедри
протокол № 9 від 7 березня 2025 р.

Завідувач кафедри

Наталія ТОРЧИНСЬКА

Програма розглянута та схвалена на засіданні вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету
протокол № 8 від 19 березня 2025 р.

Голова вченої ради факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

Хмельницький – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Завершальним етапом підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» Хмельницького національного університету є атестація здобувачів освіти у формі атестаційного іспиту.

Програму атестаційного іспиту укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська».

Програмою атестаційного іспиту охоплено навчальний матеріал обов'язкових дисциплін блоку загальної та блоку професійної підготовки:

Фаховий іспит включає питання з таких дисциплін:

1. Вступ до слов'янської філології.
2. Вступ до мовознавства.
3. Польська мова.
4. Історія польської літератури.
5. Вступ до перекладознавства
6. Теорія і практика перекладу.
7. Сучасна українська мова.
8. Культура мови.
9. Методика навчання польської мови.

Мета атестаційного іспиту – оцінювання знань, умінь та навичок здобувача вищої освіти, які він повинен продемонструвати для підтвердження відповідності набутих ним програмних компетентностей та програмних результатів навчання нормативним вимогам до освітньої діяльності, комплексна перевірка рівня підготовки бакалавра філології до перекладацької та викладацької діяльності, зокрема здатності розв'язувати складні завдання і проблеми, пов'язані з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації українською і польською мовами, здатності до різнопланової фахової діяльності або подальшого навчання.

Завданням атестаційного іспиту є перевірка та оцінювання якості набутих теоретичних і практичних знань, умінь, навичок, відповідних фахових компетентностей, сформованих у здобувачів освіти програмних результатів, визначених в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців за ОП «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» у галузі польської мови і літератури, здатності організовувати свою діяльність на основі креативного і творчого підходу до розв'язання завдань інноваційного та дослідницького характеру у сфері перекладознавства.

Здобувачі освіти мають продемонструвати рівень сформованості набутих компетентностей, а саме:

загальних компетентностей:

- ЗК 04. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 08. Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії польської та англійської мов.

ФК 04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди польської та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку зарубіжної, зокрема й польської, літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати польську та англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 09. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів та жанрів.

Атестаційний іспит передбачає оцінювання досягнення програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Польська мова і література, друга мова – англійська», зокрема:

ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 06. Використовувати інформаційні й комунікативні технології для вирішення спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію польської мови і літератури, і уміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди польської та англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища та процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори української й зарубіжної літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Програма атестаційного іспиту передбачає комплексну перевірку програмних результатів навчання шляхом виконання тестових завдань та відповідей на теоретичні питання і виконання практичних завдань.

Теоретичні питання стосуються розділів навчальних дисциплін, представлених у цій програмі.

Практичні завдання полягають у розв'язанні ситуаційних завдань, що мають з'ясувати здатність здобувачів вищої освіти використовувати свої знання та досвід у подальшій професійній діяльності.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Для проведення атестаційного іспиту за освітньо-професійною програмою «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» скликається Екзаменаційна комісія з атестації здобувачів вищої освіти у складі голови та екзаменаторів (членів комісії). Комісія створюється щорічно наказом ректора й діє протягом календарного року. До складу Екзаменаційної комісії можуть бути введені представники роботодавців та їхніх об'єднань.

Здобувачі бакалаврського ступеня вищої освіти допускаються до підсумкової атестації розпорядженням декана факультету за умови успішного виконання ними у повному обсязі освітньої програми «Філологія. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська» та індивідуального навчального плану.

Атестаційний іспит відбувається згідно з графіком навчального процесу Хмельницького національного університету на поточний навчальний рік; у режимі офлайн чи онлайн, залежно від безпекової ситуації. Атестація (складання атестаційного іспиту) здобувачів вищої освіти з особливими потребами, осіб, які перебувають на непідконтрольній території або за кордоном, навчаються без відриву від виробництва та інших поважних причин (карантинні обмеження тощо), за їхньою заявою і з дозволу ректора може здійснюватися за графіком роботи відповідної Екзаменаційної комісії в онлайн-режимі з використанням комп'ютерних технологій та відеозв'язку. Засідання Екзаменаційної комісії оформлюються протоколом.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку знань, виявлених при складанні атестаційного іспиту, а також про присвоєння здобувачам вищої освіти кваліфікації приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь в її засіданні. За однакової кількості голосів голос голови атестаційної екзаменаційної комісії є вирішальним. Результати атестаційного іспиту оголошуються Екзаменаційною комісією у день іспиту.

Атестаційний іспит для здобувачів денної і заочної форм навчання проводиться протягом одного дня в присутності Екзаменаційної комісії.

Атестаційний іспит складається з двох частин: тестування та усної відповіді.

Тестовий контроль передусє усній відповіді. Здобувачам освіти пропонується 50 питань, які охоплюють лінгвістичний, літературознавчий і методичний блоки. На виконання тестових завдань відводиться 60 хвилин.

Усна відповідь. Екзаменаційний білет складається з трьох питань: 1) сучасна польська мова; 2) історія польської літератури; 3) ситуаційне завдання. Час на відповідь одного здобувача освіти становить не більше ніж 30 хвилин. За рішенням екзаменаційної комісії при необхідності дозволяється використовувати довідкову літературу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Результати виконання завдань атестаційного іспиту оцінюються за чотирибальною шкалою.

Загальна оцінка з атестаційного іспиту визначається на основі середньозваженого балу за обидва етапи іспиту шляхом виведення середнього арифметичного з двох оцінок

(тести й усна відповідь) і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані здобувача освіти за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ЄКТС.

Оцінювання тестових завдань проводиться автоматично, коефіцієнт – 1,0 (наприклад, якщо комп'ютерна програма показала оцінку 4,75, то до загальної підсумкової оцінки іде бал 4,75).

Оцінювання відповіді на теоретичні питання білета відбувається відповідно до встановлених вагових коефіцієнтів (таблиця 1).

Таблиця 1 – Оцінювання виконання завдань усного етапу атестаційного іспиту

Відповіді на теоретичні питання		Виконання ситуаційного завдання
1	2	0,2
0,4	0,4	

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за такими критеріями:

Таблиця 2 – Критерії оцінювання відповідей

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Здобувач освіти глибоко й у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді. Здобувач освіти не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнювальні висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Здобувач освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть бути окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь здобувача освіти має будуватися на основі самостійного мислення. Здобувач освіти у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Здобувач освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Як правило, відповідь здобувача освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач освіти має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Водночас набув навичок, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Здобувач освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, перекручує їхній зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не має сформованої культури мовлення.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за такими критеріями:

Таблиця 3 – Критерії оцінювання результатів виконання ситуаційного завдання

Оцінка за інституційною	Узагальнений критерій
-------------------------	-----------------------

шкалою	
Відмінно	Здобувач вищої освіти уміє подати інформацію відповідно до комунікативного завдання, правильно використовує лексичні одиниці та граматичні структури
Добре	Здобувач вищої освіти уміє подати інформацію відповідно до комунікативного завдання, припускається незначних лексичних та граматичних помилок; допущені помилки не порушують сприйняття змісту.
Задовільно	Здобувач вищої освіти подає інформацію відповідно до комунікативного завдання, проте припускається значної кількості помилок.
Незадовільно	Здобувач вищої освіти подає інформацію не відповідно до комунікативного завдання, використовує дуже обмежений запас лексики та граматичних структур, припускається помилок, які роблять неможливим розуміння змісту.

Співвідношення системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за вітчизняною шкалою та шкалою ЄКТС подано у таблиці 4.

Таблиця 4 – Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25–4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ, ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЙНИЙ ІСПИТ

Завдання Атестаційного іспиту мають комплексний характер і творчу спрямованість та розкривають можливість використання теоретичної, практичної і самостійної підготовки здобувачів освіти. Для успішної підготовки до атестаційного іспиту здобувачі освіти мають використовувати знання з обов’язкових дисциплін, знання, набуті в процесі

самостійної роботи, а також власний досвід, набутий під час проходження перекладацьких практик і педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти тощо.

Вступ до слов'янської філології

Слов'янська філологія як наука і навчальна дисципліна. Слов'янські народи в сучасному світі. Проблема класифікації слов'янських мов. Праслов'янська мова як спільна прामова усіх слов'ян. Виникнення слов'янської писемності Східнослов'янські літературні мови та діалекти. Західнослов'янські літературні мови та їх діалекти. Південнослов'янські літературні мови та їх діалекти. Слов'яни в давні часи. Матеріальна та духовна культура давніх слов'ян. Традиції слов'янських народів. Зародження та становлення слов'янської філології. Розвиток слов'янської філології у першій половині XX – на початку XXI ст. Місце української мови серед інших слов'янських мов.

Рекомендована література

- 1.Брайчевський М. Походження слов'янської писемності. К., 2009. 154 с.
- 2.Лучик В. В. Вступ до слов'янської філології : [підручник] 2-ге вид., допов. і переробл. К. : ВЦ „Академія”, 2013. 344 с.
- 3.Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов : Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі „спільної колиски”. К., 2001. 152 с.
- 4.Подлевська Н. В. Вступ до слов'янської філології: методичні рекомендації до практичних занять та контрольної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Видання друге, доповнене. Хмельницький, 2024. 107 с.
- 5.Подлевська Н. В. Мовно-комунікативні особливості функціонування етикетних форм в українській і польській мовах. Актуальні проблеми філології і перекладознавства : зб. наук. праць. Хмельницький, 2020. Вип. 20. С. 33–40.
- 6.Подлевська Н. Фахова підготовка майбутніх філологів-полоністів у процесі вивчення дисципліни «Вступ до слов'янської філології». Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 205. С. 156-162.
- 7.Чучка П. П. Вступ до слов'янської філології : У 2-х ч. К., 1988. Ч. 1. 78 с.; 1999. Ч. 2. 76 с

Вступ до мовознавства

Предмет мовознавства як науки. Основні проблеми сучасного мовознавства. Мовознавчі поля. Зв'язок мовознавства з іншими науками.

Описовий метод у мовознавстві. Порівняльний метод у мовознавстві. Структурний та конструктивний методи у мовознавстві. Синхронія і діахронія. Індукція та дедукція.

Суспільний характер мови. Суспільні функції мови. Мова і мислення. Походження мови. Зовнішні та внутрішні причини мовних змін. Мовні контакти. Субстрат, суперстрат та адстрат. Піджин. Креольські мови.

Мова і територіальні діалекти. Літературна мова. Світові мови та мови міжнародного спілкування. Штучні мови. Мова і письмо.

Типи класифікацій мов. Структурно-типологічна класифікація мов. Генеалогічна класифікація мов Індоевропейська мовна, угро-фінська та тюркська мовні сім'ї. Мови народів і народностей України..

Системний характер будови мови. Мова як особлива система знаків. Мова і мовлення.

Рекомендована література

- 1.Grzegorzczkova R. Wstęp do językoznawstwa. Warszawa : PWN SA, 2017. 210 s.
- 2.Голубовська І. О. Вступ до мовознавства : підручник, 2016. 320 с.
- 3.Джей Джи. Які функції виконує мова? URL : <https://dovidka.biz.ua/yaki-funktsiyi-vikonuye-mova> (дата звернення: 1.07.2022).
- 4.Дрогомирецький П.П., Пена Л.І. Вступ до мовознавства : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. 102 с.
- 5.Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. Київ : Вид. центр «Академія», 2006. 336 с.
- 6.Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Підручник. Вид. 3-є. Київ : Академія, 2014. 368 с.
- 7.Соссюр Ф. Де. Курс загальної лінгвістики. Київ, 2015. 387 с.
- 8.Торчинська Н. М. Вступ до мовознавства : методичні вказівки до проведення практичних занять студентам першого курсу спеціальностей 035 «Філологія. Українська мова і література», 035 «Філологія.

Ortografia. Podstawowe zasady pisowni polskiej. Zasady użycia liter ó, u; i, j Zasady użycia znaków ch, h; ż, rz. Wielkie i małe litery. Pisownia łączna lub rozdzielna. Użycie łącznika. Pisownia partykuły nie. Zasady dzielenia wyrazów. Miejsce słowotwórstwa w systemie językowym. Słowotwórstwo rzeczowników. Słowotwórstwo przymiotników. Słowotwórstwo przysłówków. Słowotwórstwo czasowników. Wymowa i jej znaczenie w opanowaniu języka obcego. Klasyfikacja samogłosek. Klasyfikacja spółgłosek. Głoska w ciągu fonicznym. Asymilacje (upodobnienia) głoskowe we współczesnej polszczyźnie. Ogólna charakterystyka akcentu polskiego. Wyjątki akcentowe. Wyrazy nieakcentowane. Fonologia. Typy cech diakrytycznych. Typy wariantów fonemów (allofonów). Alternacje spółgłoskowe i samogłoskowe.

Przedmiot i zakres morfologii. Klasyfikacja części mowy. Kategorie rodzaju, przypadku, liczby. Rzeczowniki pluralia tantum i singularia tantum. Kategorie gramatyczne czasownika: forma, aspekt, osoba, czas, tryb, przechodniość / nieprzechodniość. Czasownik. Czas teraźniejszy. Koniugacje. Alternacje samogłoskowe i spółgłoskowe w czasownikach czasu teraźniejszego. Czasownik. Czas przeszły. Wyjątki czasu przeszłego. Czasownik. Czas przyszły złożony i prosty. Czasowniki czynne i bierne. Specyfika użycia. Tryby czasownika: orzekający, rozkazujący i przypuszczający. Imiesłów przymiotnikowy czynny i bierny. Imiesłów przysłówkowy współczesny i uprzedni. Strony czasownika. Strona bierna i zwrotna. Mianownik liczby mnogiej rzeczowników i przymiotników. Dopełniacz, celownik, biernik, narzędnik, miejscownik i wołacz liczby pojedynczej i mnogiej rzeczowników i przymiotników. Stopniowanie przymiotników i przysłówków. Odmiana zaimków osobowych. Odmiana zaimków rzeczownych i przymiotnych Składnia liczebników. Przyimki proste i złożone. Statyczne i dynamiczne.

Termin leksykologia. Sposoby traktowania zasobu leksykalnego: leksyka i słownictwo. Definicje leksykologii. Semantyka leksykalna. Teoria znaczenia. Pojęcie pola znaczeniowego. Z historii badań nad polami znaczeniowymi. Diachroniczne typy zmian znaczenia. Wieloznaczność a homonimia. Procesy homonimizacji i dehomonimizacji w języku polskim. Wieloznaczność i homonimia w polskim dowcipie językowym. Rozwój wieloznaczności jako droga powstania homonimów w homonimii semantycznej. Relacje synonimii i antonimii. Z historii leksykografii polskiej. Typy słowników. Z dziejów frazeologii jako nauki. Źródła polskiej frazeologii. Pochodzenie frazeologii polskiej i ukraińskiej. „Falszywi przyjaciele tłumacza”. Polskie słowniki frazeologiczne. Współczesne zmiany w tradycyjnym modelu leksykograficznym. Początki leksykografii korpusowej. Typy innowacji językowych. Typy błędów językowych. Frazeologia w kontekście lingwodydaktyki. Czynniki powodujące powstawanie błędów językowych. Przyczyny błędów językowych obcokrajowców uczących się polskiego.

Przedmiot i zadanie składni. Powiązanie składni z innymi działami językoznawstwa. Grupa wyrazowa. Związek zgody. Związek rządu. Związek przynależności. Zdania złożone. Główne części zdania: podmiot, orzeczenie. Drugorzędne części zdania: dopełnienie, przydawka, okolicznik. Zdanie pojedyncze. Jednorodne części zdania. Wyodrębnienie. Konstrukcje wtrącone. Zwroty. Zdania złożone współrzędnie. Zdania złożone podrzędnie. Zdania złożone bezspójnikowe. Intonacja. Szyk wyrazów w zdaniu. Interpunkcja w języku polskim: przecinek, dwukropek, myślnik.

Klasyfikacja morfologiczna kategorii gramatycznych: kategorie aradygmatyczne (fleksyjne) i kategorie klasyfikujące (słownikowe). Własności fleksyjne form wyrazowych a własności gramatyczne leksemów (wyrazów).

Przypadek, liczba, rodzaj, osoba, czas, tryb, aspekt jako cechy językowe służące za podstawę wyróżniania kategorii gramatycznych polszczyzny: a) funkcje poszczególnych kategorii gramatycznych; b) sposób przysługiwania danych cech językowych wyrazom określanym jako

речозовники, прzymiotники, лйчебники и часовники; c) поjęcia: знеутралйзована вартосць категорйи граматycznej и чзсць мовы обожтна на категорйю граматyczną.

Вартосць категорйи класыфйкуjących: a) вартосць категорйи родзaju речозовника а спосб их wyodrębniania (йле родзajów jest w jęzыку polskim?); lub: b) вартосць категорйи аспектu часовника а засбб jego form wyrazowych; lub: c) речозовники „bez liczby mnogiej” (singularia tantum) и речозовники „bez liczby pojedynczej” (pluralia tantum). Вартосць категорйи парадыгматycznych и их wykłадniki: a) wielosць и wielofunkcyjnosць wykłадników вартосць категорйи przypadku речозовника (typы motywacji końcówек а их repartycja); lub: b) вартосць категорйи trybu, czasu oraz osoby часовника и их wykłадniki. Stopień przymiotnika и przysłówка oraz strona часовника jako категорйе граматyczne з pogranicza fleksji, skłадni и słowotwórstwa.

Odmiana речозовників, прzymiotників, лйчебників и часовників w polszczyźnie а спосб, w jaki tym leksemom przysługują odpowiednie категорйе граматyczne: a) porównawcza charakterystyka form niektórych typowych и nietypowych речозовників, b) formy zaimków речозовных (porównanie з formami речозовників), c) różnice w paradygmatach przymiotników relacyjnych и jakościowych, d) różnice między formami лйчебників głównych typu „dwa” и „pięć”, e) różnice ujęcia paradygmatów часовниковых (аспект, strona, категорйе imienne), f) neutralizacja категорйи граматycznych а defektywnosць paradygmatu – na przykładzie часовника.

Charakterystyka skłадniowa категорйи граматycznych, które przysługują poszczególnym częściom мовы, а функcje form tych leksemów w związkach skłадniowych. Charakterystyka skłадniowa категорйи przypadku, liczby, rodzaju, osoby речозовників и zaimków речозовных w związkach з речозовниками, прzymiotnikami, лйчебниками, часовниками; Charakterystyka skłадniowa категорйи przypadku, liczby, rodzaju przymiotników w związkach з речозовниками, лйчебниками, часовниками; Charakterystyka skłадniowa категорйи przypadku, liczby, rodzaju лйчебників w związkach з речозовниками, прzymiotnikami, лйчебниками, часовниками; Charakterystyka skłадniowa osoby, liczby, rodzaju, przypadku, аспектu, trybu, czasu, bezokolicznikowosći, negacji часовників w związkach з речозовниками, прzymiotnikami, лйчебниками, часовниками. Pojęcia: nadrzędnosць – podrzędnosць w konstrukcji skłадniowej, grupa skłадniowa, akomodacja (wyjaśnij je na przykładach). Akomodacja а граматycznosць wypowiedzenia. Часовник (predykatyw) jako centrum zdania: a) поjęcia: konotacja skłадniowa, schemat zdaniowy; b) własnosći fleksyjne form часовниковых а их wymagania skłадniowe – na przykładzie wybranych часовников. Przykłady wymagań skłадniowych речозовників, прzymiotników, лйчебників.

Рекомендована література

1. Войцева О. Відкрий таємниці польської мови: підруч. для студентів філол. ф-тів. 2-ге вид., випр. і доп. Чернівці : «Букрек», 2016. 272 с.
2. Кононенко І. Українська та польська мови: контрастивне дослідження / Język ukraiński i polski: studium kontrastywne. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2012. 809 s.
3. Кравчук А. М. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. Т. 1: Лексикологія, фразеологія, лексикографія: Підручник для вищих навч. закладів. Вид. 2-ге, випр. Київ: Фірма «ІНКОС», 2017. 328 с. (польською мовою).
4. Кравчук Алла. Польська грамати́ка в таблицях. Київ. Фірма «Інкос», 2019. 76 с.
5. Кравчук А. М. Лексикологія і культура польської мови: У 2 т. Т. 2: Культура мови: Підручник для вищих навч. закладів. Вид. 2-ге, випр. Київ: Фірма «ІНКОС», 2017. 520 с. (польською мовою).
6. Кравчук А. М. Польська мова. Граматика з вправами. Підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2016. 454 с.
7. Кравчук А. Польська мова – українцям. Іменна словозміна з елементами синтаксису. Львів. Українська академія друкарства, 2008.
8. Кравчук А. Польська мова Граматика з вправами. Київ, Фірма «ІНКОС» 2015.
9. Кравчук А. Morfologia współczesnego języka polskiego (fleksja). Część I. Lwów, 2007. 140 s.
10. Моклиця А. В. Język polski: ćwiczenia skłадniowe. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2018. 82 с.
11. Посібник І частина «Вправи та завдання для вивчення польської мови для студентів спеціальності «Філологія. Польська мова та література (переклад включно)» / укладачі: Серкова Ю., Сашко І., Хмельницький, 2017. 50 с.

12. Посібник II частина «Вправи та завдання для вивчення польської мови для студентів спеціальності «Філологія. Польська мова та література (переклад включно)» / укладачі: Сашко І., Серкова Ю., Хмельницький, 2018. 48 с.
13. Bańko M. Polszczyzna na co dzień. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa, 2022. 852 s.
14. Garncarek P. Czas na czasownik. Podręcznik do nauki języka polskiego, ćwiczenia gramatyczne. Kraków, 2018. 224 s.
15. Interpunkcja polska. URL : <https://sjp.pwn.pl/zasady/Interpunkcja-polska;629734.html>
16. Kołaczek E. Fonetyka. Testuj swój polski. [Phonetics. Test your Polish]. Kraków : Prolog Szkoła Języków Obcych. 2017. 168 s.
17. Lipińska E. Nie ma róży bez kolców : ćwiczenia ortograficzne dla cudzoziemców. Kraków : Universitas, 2014. 244 s.
18. Nagórko A. Podręczna gramatyka języka polskiego. Warszawa, 2010.
19. Nagórko A. Zarys gramatyki polskiej. Warszawa : PWN, 2007, 332 s.
20. Ostaszewska D., Tambor J. Fonetyka i fonologia współczesnego języka polskiego. Warszawa, 2012.
21. Podracki J. Słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania PWN. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2022. 210 s.
22. Pyzik J. Przygoda z gramatyką. Fleksja i słowotwórstwo imion. Ćwiczenia funkcjonalno-gramatyczne dla cudzoziemców. Kraków, 2018.
23. Saloni Z., Świdziński M. Składnia współczesnego języka polskiego. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2022. 354 s.
24. Słownik ortograficzny PWN. Red. E. Polański. Warszawa : PWN, 2018. 458 s.
25. Szelc-Mays M. Coś wam powiem. Ćwiczenia komunikacyjne. Kraków. 2020. 280 s.
26. Zarych E. Język kluczem do kraju podręcznik do nauki języka polskiego. Wydawnictwo Nowela. Poznań, 2018. 364 s.
27. Żmigrodzki P. Wprowadzenie do leksykografii polskiej. Katowice, 2003.

Польська література

Periody literackie, ich granice czasowe i krótką charakterystykę od średniowiecza do współczesności. Polscy laureaci literackiej Nagrody Nobla. Analiza twórczości jednego z nich. Pisarze (poeci) współcześni wytypowani do literackiej Nagrody Nobla. Analiza twórczość jednego z nich. «Bogurodzica» jako najstarszy zabytek językowy i arcydzieło poezji Średniowiecza. Fraszki Jana Kochanowskiego jako pamiętnik liryczny humanisty zawierający odpowiedź na pytanie o cel ludzkiego życia. Kryzys renesansowej postawy w «Trenach» Jana Kochanowskiego.

Poezja Jana Andrzeja Morsztyna jako realizacja barokowej konwencji literackiej. Aktualność, uniwersalizm i ponadczasowość cechami bajek Ignacego Krasickiego. Problem winy i kary w balladach Adama Mickiewicza. W czym się wyraża ludowość ballad i II części «Dziadów» Adama Mickiewicza? Świat romantycznych przeżyć bohatera lirycznego «Sonetów krymskich» Adama Mickiewicza. Nowatorski charakter tych utworów. Przyroda słowem malowana – omów na przykładzie wybranych utworów Adama Mickiewicza («Sonety krymskie», «Pan Tadeusz»). Idylliczny obraz świata w «Panu Tadeuszu» Adama Mickiewicza. Historyzm, obyczaje i współczesność w «Panu Tadeuszu» Adama Mickiewicza

Konflikt pokoleń w «Nad Niemnem» Elizy Orzeszkowej i jakie kryteria oceny wartości człowieka proponuje Eliza Orzeszkowa w powieści «Nad Niemnem»? Analogis i różnica między «Panem Tadeuszem» Adama Mickiewicza a «Nad Niemnem» Elizy Orzeszkowej. Cechy powieści historycznej Henryka Sienkiewicza na przykładzie «Potopu». W jaki sposób Trylogia Henryka Sienkiewicza spełnia zadanie „krzepienia serc”? Moralny triumf chrześcijan w «Quo vadis» Henryka Sienkiewicza.

Gromada chłopska jako bohater zbiorowy «Chłopów» Władysława Stanisława Reymonta. Słowa: „Człowiek to rzecz święta, której nikomu krzywdzić nie wolno” jako motto utworów Stefana Żeromskiego. Rozprawa Gabrieli Zapolskiej z dulszczyzną w dramacie pt. «Moralność pani Dulskiej».

Filozoficzny wymiar poezji Bolesława Leśmiana. Odrębność i oryginalność twórczości poetyckiej Bolesława Leśmiana. Prostota i fascynacja światem w wierszach Leopolda Staffa. Bogumił i Barbara w powieści «Noce i dnie» Marii Dąbrowskiej – dwie przeciwstawne postawy życiowe.

Problem odczłowieczenia i redukcji człowieka do formy manekina w «Sklepach cynamonowych» oraz «Sanatorium pod Klepsydrą» Brunona Schulza. Witalizm i pochwała życia w twórczości Juliana Tuwima («Wiosna», «Życie», «Do krytyków», «Sokrates tańczący»).

Zawarcie dramatu pokolenia Kolumba w poezji Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Interpretacja wybranych utworów K.K. Baczyńskiego. Wymowa motta, którym Zofia Nałkowska opatrzyła zbiór swych opowiadań pt. «Medaliony» – «Ludzie ludziom zgotowali ten los». Mechanizm zbrodni ludobójstwa na przykładzie Medalionów Zofii Nałkowskiej. Prawda o obozach i człowieku w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego («Dzień na Harmenzach», «Proszę państwa do gazu», «U nas w Auschwitzu»). Ocena psychiki „człowieka zlagrowanego” która zaprezentowana w opowiadaniach Tadeusza Borowskiego.

Tematyka utworu Hanny Krall pt. «Zdażyć przed panem Bogiem». Analiza kompozycji utworu. Obserwacje ludzkich postaw w nieludzkim świecie obozów w «Innym świecie» Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Interpretacja «Innego świata» jako hold złożony człowiekowi, czy jako dokument degradacji i utraty człowieczeństw. Prezentacja twórczości i najistotniejsze motywy tematyczne Tadeusza Konwickiego. Charakterystyka poetyckiej twórczości Tadeusza Różewicza – porażenie wojną oraz poetycka moralistyka w jego wierszach. Twórczość Mirona Białoszewskiego i zinterpretuj wybrane utwory.

Wojna w poezji Czesława Miłosza («Campo di Fiori», «W Warszawie», «Ballada», «Walc»). Bogactwo refleksji na temat problemów współczesności w poezji Czesława Miłosza («Piosenka o końcu świata», «Który skrzywdziłeś», «Zakłęcie», «Piosenka o porcelanie»). Zbigniew Herbert – poeta współczesności. Pytania o sens i wartość życia zawarte w wybranych utworach. Bohater Pan Cogito Zbigniewa Herberta i oryginalność poezji Z. Herberta.

«Póki żyję nic mnie nie usprawiedliwia» – rozrachunkowy charakter poezji Wisławy Szymborskiej. Co wiesz o twórczości Ewy Lipskiej jako przedstawicielki Nowej Fali («My», «Dom», «Egzamin»). Powrót do prostoty i dzieciństwa drogą do ocalenia człowieka – wiersze księdza Jana Twardowskiego. Papieskie rozumienie zła, dobra i cierpienia w «Pamięci i tożsamości» Jana Pawła II.

Żywioł parodii i groteski w Tangu Sławomira Mrożka i jaki jest sens tytułu dramatu? Podaj obraz państwa totalitarnego, homo sovieticus czyli ofiary systemu totalitarnego w «Imperium» Ryszarda Kapuścińskiego. Czym jest literatura faktu? Wymień znane ci gatunki i podaj przykłady. Jakie reprezentatki polskiej poezji kobiecej możesz wymienić? W jaki sposób pisarze i poeci różnych epok wyrażali swoją miłość do ojczyzny i troskę o nią? Podaj najbardziej reprezentatywne utwory danych epok. Jakie utwory na przestrzeni dziejów podejmowały temat wsi i miasta. Główne gatunki epickie. Przykłady utworów z literatury polskiej.

Рекомендована література

1.Серкова Ю. Історія польської літератури : Матеріали до опанування курсу для студентів освітньої програми «Середня освіта (Мова та література (польська))» першого (бакалаврського) рівня. Хмельницький : ХНУ, 2020. 106 с.

2.Tomkowski J. Literatura Polska. Warszawa : PWN, 1995.

3.Piechota M. Słownik Literatury Polskiej. Warszawa : Wydawnictwo Gnome, 2008.

4.Saszkowski I., Sierkowska J. Skrypt „Poznaj Polskę”. Chmielnicki, 2016.

5.Michałowska T. Średniowiecze. Warszawa : wydawnictwo naukowe PWN, 2008

6.Ziomek J. Renesans. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 1998.

7.Hernas C. Barok. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 1998

8.Klimowicz M. Oświecenie. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2008

9.Witkowska A., Przybalski R. Romantyzm. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 1998.

10. Markiewicz H. Pozytywizm. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2008.

11. Hutnikiewicz A. Młoda Polska. Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 1997.

12. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie międzywojenne. Warszawa: Wydawnictwo naukowe, 2008.

13. Krzyżanowski J. Literatura Polska –przewodnik encyklopedyczny. Warszawa, 1985.

14. Kulczycka J., Staszewska M. Literatura Polska. Romantyzm-Pozytywizm. Warszawa, 1990.

15. Piechota M. Słownik Literatury Polskiej. Warszawa : Wydawnictwo Gnome, 2008.

16. Święch J. Literatura Polska w latach II Wojny Światowej. Warszawa, 2005.

17. Wyka M. Literatura Polska po 1945 roku. Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2005.

18. Piwko M. Słownik literatury polskiej Videograf II, Katowice 2006.

Вступ до перекладознавства

Поняття про переклад. Сутність перекладацької діяльності і її місце в міжкультурній комунікації.

Історія світового перекладу. Перекладацька діяльність в Україні.

Типологія перекладу. Переклад у сучасному світі. Типи та види сучасного перекладу. Жанрово-стилістична класифікація перекладів.. Галузі перекладознавства – науки про переклад.

Мовна картина світу як категорія перекладу. Інваріант і варіанти як складові мовної картини світу. Світоглядні чинники і відмінності між мовними картинами світу різних народів. Лексико-граматичні чинники варіантності мовних картин світу.

Перекладацькі стратегії. Перекладацькі стратегічні принципи. Проблема еквівалентності і адекватності у перекладознавстві.

Лексичні перекладацькі трансформації. Транскрипція, транслітерація. Адаптивна транскрипція, адаптивна транслітерація. Загальні правила транскодування. Транскодування за традицією. Особливості транскодування власних географічних назв, імен та прізвищ. Калькування.

Лексико-семантичні перекладацькі трансформації. Типологія лексико-семантичних перекладацьких трансформацій: генералізація, конкретизація, диференціація, модуляція, цілісна заміна, антонімічний переклад, компенсація. Конотативний аспект лексико-семантичних трансформацій. Переклад лексичних одиниць, які характеризуються функціональними та експресивними розходженнями.

Грамматичні перекладацькі трансформації. Морфологічні перекладацькі трансформації (заміни частин мови (конверсія); категорійні заміни). Синтаксичні перекладацькі трансформації (перебудова синтаксичних конструкцій; перебудова синтаксичної структури речення; заміни на рівні складених присудків; переставляння; додавання; вилучення).

Проблеми перекладу фразеологічних одиниць. Прийоми перекладу фразеологізмів. Переклад фразеологізмів із яскраво вираженим національним компонентом.

Рекомендована література

1.Бовт А.Ю. Конспект лекцій з дисципліни «Основи перекладознавства» (для здобувачів вищої освіти І курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») [вид. 2-ге]. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 73 с.

2.Гуз О.П. Основи перекладознавства: конспект лекцій. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 72 с.

3.Історія перекладу та перекладацької думки: Англія, Німеччина, Америка, Україна: конспект лекцій / укладач А.В. Прокопенко. Суми: Сумський державний університет, 2018. 87 с.

4.Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійної програми «Слов'янський переклад та міжкультурні комунікації». Запоріжжя: Запорізький національний університет. 2023. 97 с.

5.Терехова С. І. Вступ до перекладознавства. Київ : КНЛУ, 2021. 163 с.

Теорія і практика перекладу

Предмет, об'єкт і завдання лінгвістичної теорії перекладу. Класифікація видів перекладу.

Перекладність – основний принцип у професійному світогляді перекладача. Перекладність в сучасній теорії перекладу. Фактори, від яких залежить перекладність. Концепція перекладності. Перекладацька інтуїція.

Поняття про еквівалентність і адекватність перекладу. Засоби досягнення еквівалентності, адекватності перекладу. Моделі перекладу в сучасній лінгвістичній теорії перекладу. Опис еквівалентності оригіналу та перекладу на різних рівнях змісту. Еквівалентність на рівні мовних знаків. Еквівалентність на рівні висловлювання. Еквівалентність на рівні повідомлення. Еквівалентність на рівні опису ситуації. Еквівалентність мети комунікації. Гендерний аспект перекладу.

Поняття про одиницю перекладу. Переклад на фонетичному, морфологічному, лексичному рівнях. Переклад на рівні словосполучення, перення, тексту в цілому.

Типи реалізації процесу перекладу. Деякі важливі поняття традиційної теорії перекладу. Проблема мовних відповідностей та їх основні типи. Типи реалізації процесу перекладу та функції мови в процесі комунікації. Фактор часу в процесі перекладу.

Переклад як формування інтертекстуального лінгвокультурного простору. Типи розуміння культуронасичених текстів. Інтертекстуальний зв'язок у процесі перекладу. Лінгвокраєзнавчі аспекти перекладу в сучасному мовознавстві.

Лексикологічні питання перекладу. Лексико-семантичні модифікації. Переклад загальноновживаних слів, синонімів, паронімів. Переклад інтернаціоналізмів та псевдоінтернаціоналізмів.

Особливості відтворення власних назв у перекладі в залежності від їх походження та сфери функціонування.

Переклад термінологічної лексики. Переклад економічної термінології. Особливості перекладу термінологічної лексики.

Поняття про лексичну безеквівалентність. Типологія безеквівалентів, прийоми їх перекладу.

Перекладацькі помилки. Способи уникнення перекладацьких помилок. Передперекладацький аналіз тексту як діяльність, спрямована на профілактику перекладацьких помилок. Редагування перекладу як перекладацька діяльність.

Професійна етика фахового перекладача. Моральні принципи перекладача й загальнолюдські принципи його поведінки. Моральний кодекс перекладача.

Рекомендована література

1. Білоус О. Теорія і технологія перекладу. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

2. Зорницький А.В. Основи художнього перекладу: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 97 с.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Основи перекладознавства» (для здобувачів вищої освіти I курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 035 «Філологія» спеціалізації 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська») [вид. 2-ге] / Уклад.: А.Ю. Бовт. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2023. 73 с.

4. Основи теорії редагування перекладів: конспект лекцій / Укладач: Ребрій. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010.

5. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи : навч. посібник. ВФ Афіша, 2017. 416 с.

6. Українська мова для перекладачів (редагування перекладу). Конспект лекцій. Укл. Харченко С.В. Київ. Національний університет біоресурсів і природокористування України, 2015. 25 с.

7. Dydaktyka tłumaczenia ustnego, pod. red. A. Chmiel, P. Janikowskiego, Katowice, 2015.

Культура мови

Поняття про орфоепічні норми. Засоби євфонічності в українській мові. Наголос в українській мові. Основні правила наголошування слів в українській мові. Причини порушення акцентуаційних норм.

Загальна характеристика лексико-фразеологічних норм. Особливості вживання синонімів, омонімів, антонімів, паронімів. Використання слів іншомовного походження. Мовленнєва надмірність: тавтологія і плеоназм.

Поняття про словотвірні норми. Нормативність творення відтопонімічних слів. Особливості творення іменників – назв осіб за професією, посадою, званням тощо. Творення присвійних прикметників. Творення і вживання активних дієприкметників.

Поняття морфологічної норми. Рід відмінкових і невідмінкових іменників. Особливості відмінювання іменників. Типові порушення норми при творенні форм ступенів порівняння прикметників. Нормативність уживання граматичних форм займенника. Специфіка відмінювання числівників. Нормативність уживання граматичних форм дієслова.

Порядок слів у реченні. Особливості координації присудка з підметом. Побудова словосполучень: складні випадки керування. Однорідні члени речення і культура мовлення. Особливості побудови складних речень.

Рекомендована література

- 1.Бондарева Н.О. Стилїстика української мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Четверта хвиля, 2010. 248 с.
- 2.Городенська К. Г. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. друге, істотно доповнене. Київ : КММ, 2019. 208 с.
- 3.Зубков М. Норми й культура української мови. Видавничий дім «Школа». 2022. 544 с.
- 4.Рижко О. М. Практична стилїстика: навчальний посібник. К.: НАУ, 2010. 320 с.
- 5.Стилїстика української мови (Теоретичні основи стилїстики. Художньо-виразові засоби мовлення): навчально-методичний посібник для студентів-філологів закладів вищої освіти Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Уклад. І.І. Коломієць. Умань : Візаві, 2019. 240 с.
- 6.Теорія і практика культури мови : курс лекцій : для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта / укладачі : Голубовська І. В., Підгурська В. Ю., Гаращук К. В. Житомир, 2024. 70 с.
- 7.Микитюк О. Культура мовлення. Львівська політехніка, 2017. 236 с.
- 8.Норми сучасної української літературної мови : методичний посібник / укладачі: Назаревич Л.Т., Равлів І.П. та ін. Тернопіль : Вектор, 2019. 78 с.
- 9.Український правопис. Київ. Наукова думка. 2019. 393 с.

Методика навчання польської мови

Glottodydaktyka polonistyczna. Nauczania języka polskiego w Nowej ukraińskiej szkole. Integracyjno-inkluzyjny model dydaktyki języka polskiego jako obcego w Ukrainie. Metodyka nauczania języka polskiego – cele, zadania, wyniki. Program: cele i treści nauczania. Konwencjonalne metody nauczania (metoda bezpośrednia, metoda gramatyczno-tłumaczeniowa, metoda audiolingwalna). Konwencjonalne metody nauczania (metoda kognitywna, metoda komunikacyjna). Sinteraktywne metody w nauczaniu języka polskiego. TIK w nauczaniu języka polskiego. Nauczyciele (role pełnione przez nauczycieli, style kierowania, strategia radzenia sobie z grupą). Planowanie lekcji. Prowadzenie lekcji a realizacja konspektu. Zapewnienie atrakcyjności lekcji (atrakcyjność ćwiczeń językowych, atrakcyjność pomocy dydaktycznych).

Wymowa. Znaczenie wymowy w opanowaniu języka. Techniki nauczania fonetyki. Nauczania pisowni. Techniki nauczania pisowni. Wprowadzenie nowego słownictwa. Utrwalenie nowego słownictwa. Powtarzanie i utrwalanie słownictwa wcześniej opanowanego.

Miejsce gramatyki w nauce języka obcego. Prezentacja nowego materiału gramatycznego. Praktyka językowa. Produkcja językowa. Znaczenie sprawności rozumienia ze słuchu. Zasady rządzące sprawnością rozumienia ze słuchu. Techniki nauczania rozumienia ze słuchu. Znaczenie sprawności czytania. Zasady rządzące sprawnością czytania ze zrozumieniem. Techniki nauczania czytania ze zrozumieniem. Znaczenie sprawności mówienia. Warunki powodzenia nauki mówienia. Techniki nauczania sprawności mówienia. Zasady rządzące sprawnością mówienia.

Znaczenie sprawności pisania. Techniki nauczania sprawności pisania. Zasady rządzące sprawnością pisania. Interakcje w klasie a interakcje w życiu.

Nauczanie komunikatywności a zagadnienie błędu językowego. Nauczanie komunikatywności a rola języka ojczystego w klasie. Nauczanie komunikatywności a czynnik wieku. Trudności w pracy z dziećmi młodszymi. Trudności w pracy z dziećmi z klas starszych szkoły podstawowej. Trudności w pracy z młodzieżą szkół średnich. Trudności w pracy z dorosłymi. Cele kontroli i oceny wyników nauczania. Typy kontroli. Podręczniki w nauczaniu języka polskiego w Ukrainie. Retoryczne umiejętności nauczyciela języka polskiego. Ocena i wybór materiałów nauczania. Samoocena nauczyciela i jego rozwój.

Рекомендована література

- 1.Кравчук А., Ковалевський Є. Методика викладання польської мови. Мова і культура в полоністичній дидактиці в Україні: підручник для вищих навч.закладів. Київ. 2017. 324 с.

- 2.Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
- 3.Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2011. 344 с.
- 4.Dydaktyka języka polskiego jako nierodzimego, pod. redakcją A. Seretny, E. Lipińskiej. Universitas, Kraków, 2021. 442 s.
- 5.Gębał P. E., Miodunka W. T. Dydaktyka i metodyka nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego. Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa. 2020. 454 s.
- 6.Dąbrowska A., Dobesz U., Pasieka M., Co warto wiedzieć. Poradnik metodyczny dla nauczycieli języka polskiego jako obcego na Wschodzie, Warszawa 2010.
- 7.Komorowska H. Metodyka nauczania języków obcych. Warszawa, 2005.
- 8.Miodunka W. Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2. Universitas, Kraków. 2018.
- 9.Rozwijanie i testowanie biegłości w języku polskim jako obcym. Red. A. Seretny i E. Lipińska. Kraków, 2008.
- 10.Seretny A., Lipińska E. ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego. Kraków, 2005.
- 11.Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego. Red. E. Lipińska i A. Seretny. Kraków, 2006.

Приклад екзаменаційного білета

1. Termin leksykologia. Sposoby traktowania zasobu leksykalnego: leksyka i słownictwo. Definicje leksykologii. Semantyka leksykalna. Teoria znaczenia. Pojęcie pola znaczeniowego. Z historii badań nad polami znaczeniowymi. Diachroniczne typy zmian znaczenia. Wieloznaczność a homonimia.

2. Wojna w poezji Czesława Miłosza («Campo di Fiori», «W Warszawie», «Ballada», «Walc»). Bogactwo refleksji na temat problemów współczesności w poezji Czesława Miłosza («Piosenka o końcu świata», «Który skrzywdziłeś», «Zaklęcie», «Piosenka o porcelanie»).

3. Основні засади навчання іноземної (польської) мови у ЗЗСО: методи прийоми.